

Raadsvoorstel

Vergadering : 21 juni 2016

Nummer : Raad

Datum voorstel : 6 juni 2016

Portefeuillehouder : Peter Verheij
(078) 770 6003 p.j.verheij@alblasserdam.nl

Primaathouder : Lennard Elsman
(078) 770 6091 l.elsman@alblasserdam.nl

Onderwerp : Convenant Ondernemersfonds Alblasserdam

Soort voorstel : Going-concern

Samenvatting:

Op 15 december 2015 besloot de raad tot de start van een pilot voor de duur van vier jaar voor een gemeentebreed Ondernemersfonds op basis van een bijdrage uit de OZB (dossiernr. 1605596). De uitvoering van het Ondernemersfonds ligt bij het bestuur van de stichting Ondernemersfonds Alblasserdam (op 15 juni 2016). De wederzijdse verplichtingen tussen gemeente en het bestuur van de stichting worden geregeld in een samenwerkingsovereenkomst tussen stichtingsbestuur en het college van B&W. Onder voorbehoud van wensen en bedenkingen van de raad, kan de gemeente dit convenant Ondernemersfonds Alblasserdam 2016 – 2019 aangaan. Na de raadsvergadering op 15 december 2015 is het concept convenant op enkele punten, waaronder enkele door de raad ingebracht wijzigingen, aangepast. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- het toevoegen van een tussentijdse evaluatie begin 2018 (zie artikel 3, lid o. van het convenant).
- het afzien van uitoefenen van directe invloed via één of meerdere trekkingsgebieden, door de gemeentelijke bijdrage als één algemene bijdrage beschikbaar te stellen aan het ondernemersfonds (zie artikel 4, lid a. van het convenant).
- het benadrukken van de gemeentelijke intentie om, juist door het inzetten van het gemeentebreed Ondernemersfonds, de betrokkenheid van individuele ondernemers bij het geheel economisch klimaat te vergroten (zie artikel 3, lid l. van het convenant).
- het benadrukken van de gemeentelijk intentie is een ondernemersfonds te zien opereren waarin de schaal en daarmee de financiële daadkrachtig van de individuele trekkingsgebieden van substantiële omvang is en vergaande versnippering wordt tegengegaan (zie artikel 3, lid k. van het convenant).
- het aanpassen van een betalingsregeling, die voorziet in een gespreide uitkering in de periode 2016 -2019 (zie artikel artikel 3, lid c. van het convenant).

Voorstel:

Gezien het raadsbesluit d.d. 15 december 2015 inzake de invoering van een gemeentebreed Ondernemersfonds in Alblasserdam;

De raad voor te stellen:

1. geen wensen en bedenkingen ter kennis te brengen ten aanzien van het bijgevoegde convenant.

1. Wat is de aanleiding?

De gemeente Alblasserdam (hierna: de gemeente) heeft op verzoek van het georganiseerde bedrijfsleven op 15 december 2015 besloten tot invoering van een gemeentebreed Ondernemersfonds (zie dossiernr. 1605596, Raadsvoorstel Instellen Ondernemersfonds Alblasserdam en aanpassing APV). Het betreft een pilot-project voor de duur van 4 jaar. Het Ondernemersfonds heeft primair tot doel het ondernemersklimaat te verbeteren door collectieve projecten te financieren. Door te kiezen voor een gemeentebreed Ondernemersfonds worden ondernemers op de breedst mogelijke wijze aangespoord om gezamenlijk initiatieven te ontplooiën die aan deze doelstelling voldoen. Het bestuur van het Ondernemersfonds draagt zorg voor een doelmatige besteding van de financiële middelen in dit fonds.

Het benodigde budget hiervoor wordt bijeen gebracht door een opslag op de OZB-belastingen voor niet-woningen. De opslag wordt 1 op 1, zonder inhouding, ter beschikking gesteld aan het Ondernemersfonds. De gemeente fungeert hierbij als instrument om de financiën te innen en de Stichting Ondernemersfonds te subsidiëren. De verantwoordelijkheid voor de besteding ligt, binnen door de gemeente gestelde kaders, volledig bij het bestuur van het Ondernemersfonds Alblasserdam. Deze kaders zijn vertaald in een convenant waarin wederzijdse verantwoordelijkheden en plichten tussen de gemeente en het Ondernemersfonds zijn vastgelegd. Zoals ook bleek bij de behandeling van de bezwaren tegen invoering van het raadsbesluit tot invoering van een ondernemersfonds (dossiernr. 1709926) en de vragen in de raad naar aanleiding van één van deze bezwaren (dossiernr. 1642593) heeft de raad zorgen en over de wijze waarop draagvlak en betrokkenheid van ondernemers bij dit planproces tot stand komt. Met alles wat daarover is gezegd, moet worden geconstateerd dat er is sprake van een gedeelde verantwoordelijkheid van alle betrokken partijen, om juist ook met behulp van het ondernemersfonds de betrokkenheid en verbondenheid van individuele ondernemers bij het lokaal economisch klimaat in Alblasserdam verder te vergroten. Deze opdracht aan het bestuur van het Ondernemersfonds en aan alle deelnemers aan het fonds is één van de belangrijke peilers in het u voorgelegde convenant (zie ook artikel 3, lid I. van het convenant).

2. Wat willen we bereiken?

Beoogde resultaat

Het sluiten van het bijgevoegd convenant met de Stichting Ondernemersfonds Alblasserdam voor de periode 2016-2019.

Maatschappelijk effect

1. Versterken lokaal ondernemersklimaat.

Het Ondernemersfonds Alblasserdam biedt vooral de financiële mogelijkheid voor ondernemers om in georganiseerd verband de collectieve belangen van ondernemers en van organisaties op het gebied van cultuur, zorg, onderwijs en sport in de gemeente te financieren. Het is een fonds voor ondernemers, en door ondernemers. De financiële middelen kunnen bijvoorbeeld besteed worden aan beveiliging, promotie van winkelgebieden, citymarketing, de bevordering van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en vele andere initiatieven die het vestigingsklimaat in Alblasserdam kunnen versterken.

2. Vergroten betrokkenheid individuele ondernemers.

Het ondernemersfonds komt voort uit wensen en ideeën van het georganiseerde bedrijfsleven. De ondernemers krijgen enerzijds direct zeggenschap over een deel van de besteding van middelen uit de OZB. Anderzijds worden ondernemers, ook degenen die tot nu niet actief deelnamen in het

overleg van het georganiseerde bedrijfsleven, hierdoor actief betrokken bij het collectieve belang van behoud en versterking van het lokaal economisch klimaat. De verwachting is dat de onderlinge verbondenheid van het lokale ondernemers verder zal worden versterkt.

Relatie collegeprogramma, begroting, eerdere besluitvorming, etc.

Voorafgaand aan de besluitvorming over invoering van een gemeentebreed Ondernemersfonds heeft de raad een concept convenant ontvangen. Naar aanleiding van de raadsbehandeling en besluitvorming in december 2015 is het convenant, om tegemoet te komen aan de wensen van de raad op enkele punten aangepast. Het betreft de volgende aanpassingen:

- het toevoegen van een tussentijdse evaluatie begin 2018 (zie artikel 3, lid o. van het convenant). Gezien de start in 2016 ligt het voor de hand om de tussentijdse evaluatie in het eerste kwartaal van 2018 te laten plaatsvinden, wanneer het fonds op zijn minst één volledig operationeel jaar achter de rug heeft.
- het afzien van uitoefenen van directe invloed via één of meerdere trekkingsgebieden, door de gemeentelijke bijdrage als één algemene bijdrage beschikbaar te stellen aan het ondernemersfonds (zie artikel 4, lid a. van het convenant).
- het benadrukken van de gemeentelijke intentie om, juist door het inzetten van het gemeentebrede Ondernemersfonds, de betrokkenheid van individuele ondernemers bij het algeheel economisch klimaat te vergroten (zie artikel 3, lid l. van het convenant).
- het benadrukken van de gemeentelijk intentie is een ondernemersfonds te zien opereren waarin de schaal en daarmee de financiële daadkrachtig van de individuele trekkingsgebieden van substantiële omvang is en vergaande versnippering wordt tegengegaan (zie artikel 3, lid k. van het convenant).
- het aanpassen van een betalingsregeling, die voorziet in een gespreide uitkering in de periode 2016 -2019 (zie artikel 3, lid c. van het convenant).

Rol en opstelling gemeente

De gemeente draagt via de OZB over haar vastgoed ook bij aan het ondernemersfonds. De gemeente Alblasserdam is één van de grotere betalers aan het fonds. De gemeente kan voor wat betreft de haar inbreng in het fonds verschillende posities innemen. De gemeente Alblasserdam neemt vanuit haar privaatrechtelijke rol volwaardig deel aan het fonds, te meer omdat de gemeente geen goed signaal zou afgeven wanneer zij als enige free-rider niet zou bijdragen aan het gemeentebrede fonds. De gemeente heeft echter een dubbelrol, door mee te betalen kan ook invloed worden uitgeoefend op de bestedingen. Het doel is juist een fonds vóór en dóór ondernemers. De belangen van de gemeente als overheid zijn echter niet altijd gelijk aan die van ondernemers. Het is van belang dat de gemeente een heldere rol kiest en bewaakt. Het convenant sorteert hierop voor door het volledige gemeentelijke trekkingsrecht te onttrekken aan de individuele trekkingsgebieden en over te dragen aan het bestuur voor het Ondernemersfonds ter besteding aan algemene gemeente brede doeleinden (zie artikel 4, lid a. van het convenant).

3. Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering (inclusief planning)

Na de notariële oprichting van de Stichting Ondernemersfonds Alblasserdam 15 juni 2016 kan de stichting op basis van bijgaand convenant aan het werk. Het bestuur start woensdag 22 juni 2016 met een grote gemeente brede startbijeenkomst in Landvast. Het convenant zal zo spoedig mogelijk nadat de raad hier middels een wensen- en bedenkingprocedure op heeft kunnen reageren namens de gemeente worden ondertekend door de wethouder Economische zaken.

Samenstelling bestuur Ondernemersfonds

Het bestuur is voortgekomen uit de regioep, met daarin vertegenwoordigers van het georganiseerde bedrijfsleven en gemeente. Zij hebben, zoals eerder toegelicht in de beantwoording van vragen van het CDA (dossiernr. 1642593), sinds afgelopen najaar meegedacht over en meegewerkt aan de voorbereiding van het Ondernemersfonds. De leden van de regiegroep hebben binnen hun sociaal-maatschappelijk netwerk gezocht naar geschikte kandidaten. Hierbij is gezocht naar mensen die zich in de eerste plaats verbonden voelen met Alblasserdam en het bedrijfsleven, die daarin geen sleutelrollen vervullen of te eenzijdig belanghebbende zijn, daarmee met een zekere mate van onafhankelijkheid de totstandkoming van kwaliteit van de voorstellen kunnen beoordelen, en die over capaciteiten en ervaring beschikken om de rollen op juiste wijze in te vullen. De volgende vier bestuursleden hebben gehoor gegeven aan het verzoek van de regioep om zitting te nemen in het bestuur:

- voorzitter: Paul Mallee, dir. particulieren en private banking - divisie particulier, Rabobank Drechtsteden
- penningmeester: Arie Aalbers, directeur ASD Ship Design B.V.
- secretaris: Leontien van Leeuwen, manager marketing en communicatie FnSteel
- algemeen bestuurslid: Dick Bovekerk, directeur McDonalds Alblasserdam, bestuurslid OV de Noord, mede vertegenwoordiger namens OKA.

Vervolgens is het bestuur in overleg met de gemeente Alblasserdam een convenant opgesteld (zie bijlage). Belangrijkste onderdelen van dit convenant zijn de non-interventie en non- substitutie afspraken en de afspraak voor een tussenevaluatie in 2018, wanneer het Ondernemersfonds ten minste één volledig operationeel jaar achter de rug heeft, en de eindevaluatie eind 2019.

Vervolgens staan in het convenant afspraken over de overheveling van de subsidiegelden en de jaarlijkse verantwoording.

Samenstelling Adviesraad

Na installatie van het stichtingsbestuur wordt ook een Adviesraad opgericht, die het bestuur gevraagd en ongevraagd adviseert. De Adviesraad zal, om goed te kunnen functioneren, bestaan uit een brede doorsnede van de lokale ondernemers in Alblasserdam. Deze Raad informeert en enthousiasmeert binnen hun eigen netwerk belanghebbenden over het ondernemersfonds. Het stichtingsbestuur roept tenminste 1x per jaar de leden van de Adviesraad bijeen. Maar het bestuur kan op dit overleg juist ook strategische en regiobrede onderwerpen agenderen.

Organisatie van de trekkingsgebieden

Het fonds vraagt van lokale bedrijven, verenigingen en organisaties samenwerking op gebiedsniveau, in de zgn. trekkingsgebieden. Dat levert uiteindelijk winst en betrokkenheid op en levert daarmee een bijdrage aan de vestigingskwaliteit Alblasserdam. Het fonds maakt gebruik van een systeem van trekkingsrechten. Elk werkgebied krijgt een 'trekkingsrecht' op zijn aandeel in het fonds. Daarmee kunnen degenen die betalen aan het fonds binnen een specifiek werkgebied (deelgebied/sector) over hun eigen inleg beschikken. Dit gaat niet in de vorm van contant geld maar door betaling van collectieve initiatieven. Aan het eind van ieder jaar wordt per werkgebied inzichtelijk gemaakt hoe veel geld er is besteed en welk bedrag overblijft.

Samen met de regiegroep en de aspirant bestuursleden van het Ondernemersfonds is gekeken naar een logische gebiedsindeling. Enkele groepen die tot dusver onderbelicht waren gebleven, zoals bedrijven in het buitengebied, zorg en welzijnsinstellingen en sportverenigingen zijn apart uitgenodigd voor een verkennend gesprek met de bestuursleden en de gemeente. De gemeente Alblasserdam is vooralsnog verdeeld in maximaal 13 trekkingsgebieden (deelgebieden & sectoren), waarin de trekkinggerechtigden collectief aanspraak kunnen maken op het fonds. In overleg met vertegenwoordigers van deze deelgebieden zal worden gekeken wat de meest effectieve vorm is voor Alblasserdam. Het is van belang dat de trekkingsgebieden enige omvang hebben, waardoor ze jaarlijks over een substantieel bedrag kunnen beschikken om collectief te investeren. Versnippering in te veel kleine deelgebieden ondermijnt de effectiviteit van een ondernemersfonds. Het is denkbaar dat het aantal voorgestelde trekkingsgebieden in overleg met trekkingsgerechtigden verder wordt teruggebracht. Het bestuur kan daartoe, op eigen initiatief, op aangeven van de adviesraad of op verzoek van trekkingsgerechtigden voorstellen voor doen. In de praktijk zal moeten blijken wat voor Alblasserdam het beste werkt.

Voor nagenoeg alle gebieden hebben zich ondernemers gemeld die als vertegenwoordiger, coördinator of aanspreekpunt van het trekkingsgebied willen opereren. Het bestuur van het Ondernemersfonds functioneert ook als aanjager van de totale organisatie en zal waar nodig ondersteuning verlenen bij het organiseren en verenigen van ondernemers mindeze trekkingsgebieden.

Evaluaties

Zoals de raad verzocht voorafgaand aan de besluitvorming op 15 december 2015, zal het 4 jaar durende pilotproject na 2 jaar tussentijds worden geëvalueerd. Aanleiding is de breed gedeelde wens van de raad om tussentijds inzicht te krijgen in de ervaringen met het Ondernemersfonds, om de effectiviteit van dit voor de gemeente tot nu toe onbekende instrument te kunnen beoordelen. Gezien de start in 2016 ligt het voor de hand om de tussentijdse evaluatie in het eerste kwartaal van 2018 te laten plaatsvinden, wanneer het fonds op zijn minst één volledig operationeel jaar achter de rug heeft. De eerste tussentijds evaluatie zal plaatsvinden na twee jaar en staat gepland voor het 1e kwartaal van 2018. De eindevaluatie vindt plaats aan het eind van 2019.

In de praktijk van de langer bestaande fondsen in Nederland gaat een dergelijke evaluatie als volgt:

- Een extern bureau krijgt opdracht om een onafhankelijke evaluatie te verrichten.

- In de evaluatie worden de partijen met trekkingsrecht, grote ozb-betalers en de gemeente gehoord.
- Vragen die aan de orde kunnen komen zijn onder meer:
 - de mening van de trekkingsgerechtigden over de werkwijze, klantvriendelijkheid, effectiviteit en voortbestaan van het fonds;
 - de bijdrage van het fonds aan het organiserend vermogen van de ondernemers in Alblasserdam en aan de organisatiegraad;
 - de omvang en veelzijdigheid van de uitgaven vanuit het fonds;
 - de mate van governance en de aanwezigheid van transparantie;
 - het innovatieve dan wel consoliderende karakter van de uitgaven;
 - de bijdrage aan de economische stabiliteit en groeikansen van de economie van Alblasserdam;
 - en de tariefstelling.
- Het bestuur van het fonds verbindt conclusies aan de evaluatie en legt die voor aan de Adviesraad en aan de gemeenteraad.

Ondernemersfondsen zijn maatwerk. In de praktijk blijkt tot dusver dat ieder ondernemersfonds, afhankelijk van de lokale omstandigheden, werkendeweg zijn eigen kwaliteiten en onvolkomenheden ontdekt. Deze (tussentijdse) evaluaties kunnen, net als elders, het moment zijn om bijvoorbeeld het convenant op punten aan te passen die juist de effectiviteit en het functioneren van het Ondernemersfonds in Alblasserdam nog verder kunnen versterken.

4. Wat mag het kosten?

Bij besluit van 15 januari 2015 heeft de Raad besloten in te stemmen met de vaststelling van de WOZ tarieven voor niet woningen, waarin rekening is gehouden met een meeropbrengst van €30,- per €100.000,- WOZ-waarde voor niet-woningen. De opbrengst van deze opslag op de OZB bedraagt voor 2016 gemeentebreed ruim €128.000,- volgens de meest recente gegevens van de SVHW. De operationele kosten van het Ondernemersfonds komen volledig ten laste van het fonds. Uit vergelijking met andere fondsen blijkt dat in de praktijk maximaal circa 6% van de totale omvang van de jaarlijkse subsidie betreft, waarbij doorgaans in het eerste jaar een overschrijding plaatsvindt ten gevolge van oprichtingskosten.

De gemeente heeft in de aanloop naar het Ondernemersfonds wel kosten gemaakt. Deze kosten betreffen met name de inzet van ambtelijke capaciteit, het verwerven van kennis door inschakeling van externe deskundigen en het faciliteren van het overleg tussen ondernemers en overige belanghebbenden. De kosten voor inhuur van externe deskundigheid (ca.12.000 euro) worden door de gemeente gelijkmatig gedeeld met het Ondernemersfonds. Deze ambtelijke kosten passen in de lopende begroting voor 2016. De kosten voor externe ondersteuning komen ten laste van het reguliere budget voor ambtelijke ondersteuning voor het economisch beleid.

5. Communicatie en inspraak

De gemeente communiceerde tot dusver tezamen met de Ov De Noord, OKA en de Winkeliersverenigingen over het besluit om een Ondernemersfonds in te stellen. Met de oprichting van de Stichting Ondernemersfonds Alblasserdam op 16 juni 2016 wordt de verantwoordelijkheid voor de communicatie rondom het Ondernemersfonds overgedragen aan deze Stichting. Hieraan zal via diverse media ruim aandacht worden besteed. De gemeente zal deze communicatie via de haar beschikbare middelen, zoals website nieuwsbrieven en sociale media, waar mogelijk blijven ondersteunen. Daarnaast zal binnenkort een gemeentebrede startbijeenkomst plaatsvinden. Hierin zullen bestuur en ondernemers nadere afspraken maken over hun onderlinge samenwerking en wijze waarop informatie over activiteiten en projecten binnen het Ondernemersfonds en door het Ondernemersfonds zal worden gedeeld. De gemeente hecht belang aan draagvlak onder en betrokkenheid van ondernemers. In de tussentijdse evaluatie begin 2018 en in de eindevaluatie na afloop van dit pilotproject, zal het Ondernemersfonds op beide aspecten worden beoordeeld.

1. Bij dit voorstel horen de volgende bijlagen:

1. Convenant Ondernemersfonds Alblasserdam 2016 - 2019
2. voorlopige gebiedsindeling Ondernemersfonds

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

secretaris

burgemeester

De raad van de gemeente Alblasserdam;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 6 juni 2016 met betrekking tot Convenant Ondernemersfonds Alblasserdam

B E S L U I T:

Alblasserdam, 21 juni 2016
De raad voornoemd,

griffier

voorzitter